

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۲ فروردین ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

۱ - تصویب صورت مجلس	۶ - سؤال آقای روحی و جواب آقای وزیر پیشه و هنر و بازرگانی
۲ - اعلام نتیجه استخراج آراء کمیسیونها	۷ - طرح و تصویب لایحه شصت میلیون ریال اضافه اعتبار بودجه وزارت جنگ
۳ - سؤال آقای امیر تیمور و جواب آقای نخست وزیر راجع به جمع آوری محصول	۸ - معرفی معاون وزارت کشاورزی و تقدیم يك فقره لایحه
۴ - گزارش آقای زرافعی راجع بوضع پول و انتشار اسکناس	۹ - تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر دادگستری
۵ - سؤال آقایان امیر تیمور و مین اسفندیاری راجع به وضعیت راه آهن و جواب آقای وزیر راه	۱۰ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس یکساعت و سه ربع پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز پنجشنبه ۱۹ فروردین ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت مجلس تصویب شد

۲ - اعلام نتیجه استخراج آراء کمیسیونها

رئیس - استخراج آراء کمیسیونها بعمل آمده و باطلاع مجلس میرسد .

مقام عالی ریاست معظم مجلس شورای ملی .

نتیجه استخراج آراء منتخبه در جلسه ۱۸ فروردین ۱۳۲۲ راجع بانتهاب کمیسیونهای یازده گانه معمولی

- منتخبه از مجلس بقرنیهی است که ذیلاً بعرض میرسد :

کمیسیون قوانین دادگستری : عده اعضاء ۱۸ عده حضار
موقع اخذ رأی ۸۴ نفر . حائزین اکثریت آقایان : صدر -
ملك مدنی - دکتر قزل اباغ - بهبهانی - لیقوانی - سزاوار

عین مذاکرات مشروح یکصد و چهل و هشتمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است

غائبین با اجازه آقایان : اقبال - جلایی - فاطمی .

غائبین بی اجازه - آقایان : تولیت - جلایی - صفوی - نواب یزدی - ارکانی - مشار - مشیر دوانی - مکرم افشار - لیقوانی - ناصری - شجاع - اکبر - امیر ابراهیمی - معصوم سنگ - نیکپور - نمازی - دبستانی - دهستانی - آصف - فریدونی - آزادی - مسعودی - دکتر قرقمان امامی - دشتی - نقابت - اردبیلی - کامل ماگو - حریری - معدل - نصر تیان - بوداغبان .
دیر آمده بی اجازه - آقای خسرو شاهی .

۴- گزارش آقای نراقی راجع به وضع پول و انتشار اسکناس

رئیس - آقای نراقی .

نراقی - بنده اجازه خواسته بودم گزارش مختصری راجع به وضع پول و اسکناس بعرض مجلس شورای ملی و بالتبع به تمام افراد مملکت برسانم چون بنده تصور میکنم يك عده از اشخاص بدانندیش و مفسد موقع بدست آورده اند که القاء شبهه بکنند راجع به پول کشور بنده آنچه که اطلاع دارم و از نزدیک ناظر آن هستم و می بینم پول ما انصافاً از نظر استحکام پشتوانه وضعیت قابل اطمینان است این است که میخواستم با ارقام و اقلام وضعیت پشتوانه و میزان اسکناس و انتشارش را بعرض آقایان برسانم . هیئت نظارت اسکناس که بریاست آقای مؤید احمدی تشکیل میشود نهایت دقت و مراقبت را دارد که تمام جزئیات قانون را رعایت کنند و برطبق آن با کمال دقت اسکناس را منتشر بکنند و حفظ بکنند چون آقای مؤید احمدی خودشان کسالت داشتند به بنده واگذار کردند این گزارش را تنظیم کنم و با اطلاع آقایان برسانم . خاطر آقایان هست که قبل از ۲۸ آبان گذشته ترتیب انتشار اسکناس اینچنین بود که هر دفعه با استیجاز از مجلس مبلغی اسکناس منتشر بکنند چندین مرتبه از مجلس اجازه گرفته شد و دفعه آخر بود که پنجاه میلیون تومان اسکناس منتشر کردند و جمع کل اسکناسهای منتشره که تا تاریخ ۲۸ آبان منتشر شده بود سیصد و پنجاه میلیون تومان بود بعد از آن قانونی از مجلس گذشت یعنی اختیار انتشار اسکناس را به هیئت نظارت تفویض کردند و از آن بعد با اطلاع مجلس نرسیده است که چقدر اسکناس منتشر شده است . در قانون ۲۸ آبان دو ماده راجع بطرز انتشار اسکناس و طرز حساب کردن پشتوانه هست که بنده بخاطر آقایان میآورم آن دو ماده را . قانون تفویض اجازه انتشار اسکناس به هیئت نظارت اندوخته اسکناس مصوب ۲۸ آبان ۱۳۲۱ در ماده چهارم اینطور ذکر شده اسکناسهایی که بموجب این قانون منتشر میشود باید دارای پشتوانه بشرح زیر باشد . الف - شصت درصد از بهای رسمی این تاریخ بازار بین المللی

محبول سال جدید چه تصمیمی در نظر دارد و چه اقدامی خواهد کرد که گذران نان کشور تأمین بشود بنابراین بنده نمئی میکنم اگر آقای نخست وزیر حاضر هستند و برای جواب تشریف آورده اند توضیحاتی بفرمایند .

رضوی - آقا اجازه بنده برای عرضی راجع بکمیسوونها محفوظ باشد .

نخست وزیر - در جواب سؤالی که آقای امیر تیمور فرمودند باید همینقدر عرض کنم که دولت جمع آوری محصول را در درجه اول اهمیت قرار داده است از کار جمع آوری خواربار شاید امروز ما کاری مهمتر نداشته باشیم دولت مطالعات زیادی در این باب نموده و طرح ها هم تهیه شده و در نظر است با کمیسون خواربار که انتظار داریم زود تر تشکیل شود مشورتی بکنیم و فوراً يك اقداماتی بنمائیم که هم جمع آوری محصول که امسال از هر جهت خوب شده تأمین شود و هم وضع برزگران و مالکین و حق آنها را محفوظ کرده باشیم . در این ضمن از موقع استفاده کرده و با اطلاع آقایان نمایندگان میرسانم دیروز که سفیر کبیر شوروی به ملاقات من آمده بود اظهار کردند که دولت شوروی حاضر شده است که ۲۵ هزار تن گندم برای مصرف طهران بما بدهند و البته این ۲۵ هزار تن گندم که مقدار فوق العاده ای است برای مصرف تا سرخرمن طهران کافی است و ما امیدواریم بعد از مذاکراتی که با آنها بکنیم و ترتیب محلی را بدیم که زود هم حمل شود مصرف نان طهران را تا سرخرمن از هر جهت تأمین کنیم بنا بر این قسمت دیگری را که متفقین میلاد و میدهند برای نقاط جنوب و غرب تخصیص خواهیم داد و باین ترتیب امیدواری کامل داریم که تا اول خرمین گشایشی حاصل شود و از این سختی نجات پیدا کنیم و بنده از این توفیق خیلی مسرورم و نهایت امتنان و تشکر را هم دارم که دولت شوروی در این موقع که وضع خود آنها در نهایت سختی است يك همچو کمک گرانبهائی را کرده است .

سزاوار - استدعا میکنم بفرمائید کی تحویل میدهند ؟

نخست وزیر - همین چند روزه ترتیب آن داده خواهد شد .

یمین اسفندیاری . دولت شاهی . ذوالقدر . دکتر لقمان . مؤید قوامی رهبری - فتوحی - ریگی - رفیعی - مسعودی - مکرّم افشار اردبیلی - مسعودی خراسانی - دکتر سمیعی - حمزه تاش .

کمیسون امور خارجه - عده اعضاء ۱۲ عده حضار ۸۲
حائزین اکثریت آقایان : بیات - طالش - نبیل سمیعی - اقبال - مقدم - مهدوی - هدایت - مستشار - همراز - منشور - نوبخت - یمین اسفندیاری - آقای طباطبائی هم ۱۸ رأی داشته اند .

کمیسون بهداری - عده اعضاء ۱۲ عده حضار ۸۲ -
حائزین اکثریت آقایان : دکتر سمیعی - دکتر ملک زاده - دکتر قزل ایباغ - دکتر تاج بخش - دکتر ادهم - دکتر لقمان - دکتر نفیسی - دکتر سنگ - دکتر غنی - دکتر ضیاء - موقر طباطبائی .

کمیسون نظام - عده اعضاء ۱۲ عده حضار ۸۲ -
حائزین اکثریت آقایان - دادور - روحی - تهر انچی - مقدم - انوار - صفاری - رفیعی - طباطبائی - نراقی - هاشمی - آزادی .

کمیسون پست و تلگراف - عده اعضاء ۶ عده حضار ۸۲
حائزین اکثریت آقایان : یمین اسفندیاری - فریدونی - مرآت اسفندیاری - مشار - ساکینیان - شهردوست .

رئیس - گویا بعضی از آقایان در بیشتر ازدو کمیسون عضویت پیدا کرده اند البته از هر محلی که لازم نمیدانند استعفا بکنند . آقای امیر تیمور .

۳- سؤال آقای امیر تیمور و جواب آقای نخست وزیر راجع به جمع آوری محصول

امیر تیمور - بنده از تشریف فرمائی آقای نخست وزیر استفاده میکنم اگر مقام ریاست اجازه بفرمایند . . .

رئیس - این مربوط بموضوعی که مطرح است نیست .
امیر تیمور - با موافقت خودشان استفسار میکنم از نظر اینسکه محصول سال بعد قریباً بدست خواهد آمد و تمام . . .

رئیس - راجع بسؤال است ؟

امیر تیمور - بلی راجع به سؤال است خودشان هم میدانند که تمام مجلس و کشور منتظرند بدانند که دولت برای

سلطانی - مهذب - لاریجانی - مؤید احمدی - همراز - رضوی اوحدی - نقابت - جهان شاهی - ثقة الاسلامی - رهبری - انوار آقای حمزه تاش هم ۱۸ رأی داشته اند .

کمیسون قوانین دارائی - عده اعضاء ۱۸ عده حضار موقع اخذ رأی ۸۴ - حائزین اکثریت آقایان : دادور - ناصری - گودرز نیا - مخبر فرمند - دهستانی - پناهی - نمازی - مجد ضیائی - پارسا - دکتر تاج بخش - کازرونیان - طوسی - نائینی - مؤید قوامی - افشار - محیط - معدل - فتوحی .

کمیسون کشور - عده اعضاء ۱۸ عده حضار موقع اخذ رأی ۸۴ : حائزین اکثریت آقایان : امیر تیمور - افخمی - فریدونی - اوحدی - جلالی - شهردوست - مسعودی خراسانی - یار احمدی - نواب یزدی - مشیر دوانی - دکتر تاج بخش - ناهید - صفاری - طوسی - عطاء الله پالیزی - شجاع - بوداغیان - آقایان حمزه تاش و کامل ما کوئی هر يك ۴۲ و آقای معینی ۲۴ رأی داشته اند .

کمیسون فرهنگ - عده اعضاء ۱۸ عده حضار ۸۱ -
حائزین اکثریت آقایان : دکتر طاهری - دکتر ملک زاده - دکتر سنگ - روحی - فیاض - اورنگ - مجد ضیائی - منصف - موقر - آزادی - سلطانی - شاهرودی - صفوی - هاشمی - نراقی - مهذب - فرخ - نوبخت .

کمیسون بازرگانی و پیشه و هنر - عده اعضاء ۱۸ عده حضار ۸۲ . حائزین اکثریت آقایان : نمازی - نیکپور خسروشاهی - آزادی - مهدوی - عزیزی - امامی - رستم کیو - اصفهانیان - کازرونیان - مخبر فرمند - نصر تیان - اصفهانی - چاپچی - پارسا - فرشی - حریری - اردبیلی .

کمیسون کشاورزی - عده اعضاء ۱۸ عده حضار ۸۳
حائزین اکثریت آقایان : معدل - هدایت - لبقوانی - مؤید نابتی - معتمد سنگ - هدایت الله پالیزی - شهابنگ - افشار - معینی - بوداغیان - محیط - فرمانفرمائیان - امیر ابراهیمی - ملایری - ملک زاده آملی - یار احمدی - فتوحی - حسن اکبر

کمیسون راه - عده اعضاء ۱۸ عده حضار ۸۲ - حائزین اکثریت آقایان : تهر انچی - ناهید - امیر ابراهیمی -

و با لیره و دلاری که قابل تبدیل به زر باشد . ب - چهل درصد لیره و دلاری که تنزل آنها نسبت به زر بیهای امروز تضمین شده باشد . ماده پنجم را اینطور میگوید : پشتوانه سدهزار و پانصد میلیون ریال اسکنااس که تا این تاریخ اجازه انتشار آن داده شده است بر اساس شصت در صد زر و سیم که نرخ بازار بین المللی تقویم شده باشد و جواهراتی که بموجب قانون مصوب ۲۵ آبان ۱۳۱۶ ببنانگ ملی ایران واگذار شده است خواهد بود یعنی از هم جدا کرده است آن ۳۵۰۰ میلیون ریال را بیکجور پشتوانه برایش منظور کرده است و اسکنااسهایی هم که بعداً منتشر میشود بیکجور دیگر پشتوانه برایش منظور شده است یعنی آن زر و سیمی که در کشور موجود است و مقداری که در خارج از کشور داریم پشتوانه آن خواهد بود .

حالا بنده این مقدار زر و سیم را با گرم و کیلو گرم و خروار و بهای آنها را نیز با دقت تنظیم کرده ام و با اطلاع آقایان میرسانم که بدانند ما چقدر زر و سیم و جواهر برای پشتوانه داریم اول پشتوانه آن سه هزار و پانصد میلیون ریال را که قبلاً منتشر شده بعرض آقایان میرسانم :

زر در تهران موجود است ۲۲۰۷۷۳۰۲۲۵ گرم ، زر در پرتوریا ۷۳۴۴۳۰۲ گرم زر در لندن ۱۲۵۰۹ گرم جمع کل این سه مقدار که در این سه نقطه است یعنی هم در تهران و هم در لندن و هم در پرتوریا مساوی است با ۳۰۰۱۳۰۰۳۶۰۳۶۰ گرم معادل است با ۳۰۰۱۳۰۰ کیلو گرم معادل است با صد خروار و چهل و سه من این میزان پشتوانه ایست که ما در مملکت و در خارج کشور خود داریم بانضمام جواهرات آن پشتوانه سه هزار و پانصد میلیون ریالی که قبلاً منتشر شده است در تهران و این مقدار قسمت اعظمش در تهران است و یک مقدار کمی هم در لندن و یک مقداری هم در پرتوریا است میزان نقره که ما داریم و تمامش در ایران است بعنوان پشتوانه مقدار این نقره عبارت از ۱۰۴۸۷۰۷۹۶ کیلوگرم و معادل است با ۴۰۹۵۹ خروار نقره خالص که در ایران ، در انبار بانگ ملی ایران موجود است بعنوان پشتوانه و تمنی

میکنم آقایان تشریف بیاورند و به بینند اینها را . آنوقت قیمت اینها بهای اینها بهای این زروسیم موجوده در ایران قیمتش عبارت است از ۱۷۵۵۰۷۵۱۰۲۴۵ ریال یعنی ۵۰/۱۶ درصد از کل اسکنااسهای منتشره یعنی از آن سیصد و پنجاه میلیون تومان اسکنااس که قبلاً منتشر شده بود ۵۰ درصد از پشتوانه آن زروسیم است و ده درصد از محل جواهرات است که چندین برابر این مقدار قیمت دارد اما اسکنااسی که بعداً منتشر کرده هیئت نظارت از تاریخ ۲۸ آبان ماه به بعد که با اجازه مجلس شورای ملی بوده و منتشر شده تا آخر اسفند یعنی آذر و دی و بهمن و اسفند مقدار اسکنااسی که هیئت نظارت انتشار داده است عبارت است از ۱۱۴۷۵۰۰۰۰۰ ریال یعنی ۱۱۴۷۵۰۰۰۰ تومان ما در طی این مدت اسکنااس منتشر کرده ایم (افشار - اینهارا بفرمائید در جرائد بنویسند) همه اینها نوشته خواهد شد . بجای اینها پشتوانه گرفتیم . پشتوانه اش را با اطلاع میرسانم که چه هست پشتوانه اینها عبارت است از ۲۳۰۹۱۲۰۴۰۱ گرم طلای خالص و در تصرف و اختیار ما هست قیمت این طلا عبارت است از ۸۷۲۳۲۴۰۹۳۹ ریال یعنی هفتاد و شش در صد از بهای اسکنااسها زر خالص بما تحویل داده اند و در تصرف هیئت نظارت است بقیه اش تا صد در صد ارز یعنی اسعار یعنی لیره و دلار داریم لیره که ما داریم عبارت است از ۸۰۳۰۶۳۰ لیره که قیمتش عبارت است از ۱۰۲۰۸۶۴۰۷۶۲ ریال از قرار هر لیره ۱۲۸ ریال و هشت میلیون هم دلار داریم که بعنوان پشتوانه در بانگ تحت اختیار ماست این هشت میلیون دلار هم از قرار هر دلاری ۳۲ ریال ۲۵۶ میلیون ریال است که جمعاً بهای این ارزها این اسعارهای موجود بانضمام آن طلاهایی که در اختیار ماست بیش از صد درصد از اسکنااسی است که ما انتشار داده ایم پس بنابراین ملاحظه میفرمائید که هیئت نظارت کمال دقت را کرده است در انجام وظیفه و رعایت مقررات قانون را کرده است در ضمن این گزارش راجع با انتشار اسکنااس یک مژده دیگری خواستم به آقایان بدهم و آن این است که اخیراً متفقین موافقت کرده اند روی تقاضای ما یک مقدار از این طلاهایی

که ما در پرتوریا داریم منتقل به ایران شود و اخیراً منتقل خواهد شد و هیئت نظارت از دولت تمنی کرد که اجازه بدهند این طلاهایی که بایران تحویل میشود بصورت مسکوک در بیاید و در بازارهای ایرای منتشر بشود دولت هم وعده کرده اند که عنقریباً لایحه قانونی آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم کنند . (بعضی از نمایندگان گفتم - بسیار خوب دستور)

۵ - سؤال آقایان امیر تیمور و همین اسنادیاری راجع به وضعیت راه آهن و جواب آقای وزیر راه

رئیس - آقای وزیر راه برای جواب سؤال شما حاضر هستند آقای امیر تیمور .

امیر تیمور - روز اول فروردین امسال منتهی بانفاق چند نفر از آقایان رفقا برای استفاده از ایام تعطیل مجلس مسافرتی به قم کردیم و البته این مسافرت بوسیله ترن و راه آهن بعمل آمد از بدو ورود به استاسیون تهران تا ورود به قم و همچنین در مراجعت حقیقه جز تأثر و تأسف از مشاهده وضعیت راه آهن برای ما چیز دیگری نبود (صحیح است) اولاً وارد باستاسیون که بشوید و قدم بخود استاسیون بگذارید کثافت ، خرابی ، نکبت از در و پنجره این بنا میبارد در تنوی خود استاسیون بقدری کثیف است خدا گواه است خود بنده دیدم مزبله ریخته شده کثافت آشپزخانه را در آنجا ریخته اند که از کثرت تعفن انسان مشمئز میشود حالا اغلب جاها سمت هایش ریخته شده بالا و پائین آمده بیک کثافتی اینها هر کدام یک موقع و وقت مخصوصی لازم دارد و واقعاً شایسته است انسان ببیند و یاد داشت کند . از ایستگاه گذشته وارد ترن شدیم که حقیقه بنده بنام یک نفر ایرانی شرمم آمد خجالت کشیدم یک راه آهن یک مؤسسه که ایجاد آن با کمک ، بانرزی با مساعدت تمام افراد یک مملکت و با خون دل فرد فرد اعضاء یک جامعه درست شده باید باینصورت در بیاید و وقتی که ما در آنجا وارد شدیم گفتند که این ترن نمره دو است و مبلهای او همه از مخمل و معلوم بود که خیلی صورت منظم و آبرومندی داشته ولی این ترن نمره که ما چند ساعتی

که در آنجا بودیم تمام بارهای خودمان را گرفته بودیم و ایستاده بودیم میترسیدیم از کثرت کثافت این مبلهای مخمل مبادا لباس ما و اعضای بدن ما آلوده بشود حقیقه هیچ خانه بی صاحب و هیچ خانه صاحب مرده اینجور کثیف نیست و این جور نکبت نمیشود این مبلهای مخمل تمام لکه لکه شده پر گرد و خاک و کثافت بکه نه با یک جاروب و نه با صد جاروب پاک نمی شود از مبل که بگذریم بطوری کثیف بود مثل این است که واقعا این کثافت را با آنجا الصاق کرده اند رنگهای اتومبیل را همه آقایان دیده اند که چطور مخلوط میشود حقیقه مثل اینکه بایک مازین مخصوص کثافت را به این نرو پنجره الصاق کرده اند چراغ نیست دستگیره نیست بدتر از همه در هر ترنی یک نفر مراقب و مواظب داشت که در را ببندد و مراقب کند جاروب کند آنهم دیگر وجود ندارد گذشته از همه اینها برای ترن فرض بفرمائید این ترن پانصد نفر آدم استعداد دارد که سوار شود و از د می شود بجای پانصد نفر دو هزار نفر سوار میشوند و غالبشان هم بی ملیط هستند من حرف ندارم از اینکه چرا سوار میشوند ولی با رعایت نظم و ترتیب . بدون بلیط در حضور تمام اعضا و کارکنان ایستگاه راه آهن سوار میشوند چه میشود نتیجه اش . از این اشخاص که بلیط ندارند پول از شان گرفته میشود و به جیب خودشان مبرزند . بدولت هم نمی رسد . واقعا اوضاع راه آهن را بقدری بد دیدم و بقدری متأثر شدم که با این حرفها از شما دست بردار نیستم (اشاره به آقای وزیر راه) این موضوع نه مربوط به روس است و نه مربوط به انگلیس است و نه مربوط به متفقین است این صرفاً مربوط به شخص خودما و بواسطه عدم لیاقت خودمان است در خدمتی که داریم وضعیت ما امروز بجائی رسیده است که تمام عناصری که امروز در رأس کار هستند اعم از وزیر یا وکیل یا مقامات دیگر باید مطلب را بین خودشان حل کنند اگر شایستگی انجام آن خدمت را ندارند قبول کنند اگر ندارند باید شانه خالی کنند بصرف حرف نمی شود از نظر تفنن مقام وزارت را اشغال کنند جنابعالی اگر وزیر هستید و میتوانید این

خدمت را انجام بدهید باید باشید ما هم آنچه که از دست مان برمی آید باشما مساعدت و همراهی میکنیم ولی اگر نمی توانید بروید و شانه خالی کنید مملکت بی صاحب نیست من صاحب مملکت هستم برای او آدم تعیین میکنم از این موضوع که گذشتیم موضوع آقایان امریکائی هائی که در راه آهن ایران تشریف دارند آنها اگر مستخدم دولت هستند باید بمن بفرمایند که موضوع استخدام و ترتیب استخدامشان چه بوده و مجوز آنها چیست و اگر هم مستخدم دولت نیستند همینطور تشریف آورده اند حقیقه بنده خیلی علاقمند به درستی کشور ایران با امریکا هستم ولی خیلی میل دارم که این دوستی روی یک مقرراتی باشد و باید تکلیف آنهاست که اینجا هستند مشخص بشود و جایشان هم باید مشخص باشد این آقایان که آمده اند اینجا معلوم نیست چه کاره هستند و کی آنها را دعوت کرده است یک مردمان ناشایسته هستند که هیچ کار نمیدانند و هر روز میشنویم و در راه قم هم خودمان دیدیم که مقدار زیادی از این ترن ها از خط خارج شده بود. این از بی لیاقتی خود آنهاست و این همه خسارت جانی باشخاص وارد میشود و هم خسارت مالی وارد میشود از این افراد هم باید جلو گیری شود و اگر دولت مقتضی میدانند که رانندگی را با امریکائیها واگذار کند باید به یک اشخاص با اطلاعی واگذار کند که متخصص در اینکار باشند و عناصر جوان و بی تجربه در آن نباشد بدون تخصص که نمیشود باید ز آنها جلو گیری بکنید بعقیده بنده باید راه آهن را معطل نکنید اگر میخواهید راه آهن را تعطیل نکنید باید راه آهن در تحت اختیار شما باشد در تحت نظام باشد در تحت ترتیب باشد باینصورت که نمیشود راه آهن را اداره کرد اعم از اینکه متصدی راه آهن انگلیسی باشد یا امریکائی باشد یا هر کس باشد این باید در تحت سیاست و امر شمله باشد در تحت اراده و مراقبت و امر ونهی شما باید باشد و اگر شما نمیتوانید این وظایف را انجام بدهید باید این کار را بدیگری واگذار کنید و بکار دیگر مشغول شوید و دیگری بیاید سر کار (بعضی از نمایندگان - احسنت)

وزیر راه (آقای هژیر) - آقای یمین اسفندیاری هم فرمایشی داشتند خواهش میکنم بفرمایند هر دو را جواب میدهم.

رئیس - آقای یمین اسفندیاری

یمین اسفندیاری - همینطور که آقای امیر تیمور اظهار فرمودند مسافرتی که کردیم بقم متأسفانه وقتی که وضعیت راه آهن را دیدیم فوق العاده باعث تأثر خاطر شد بنده وضعیت را که دیدم تفکیک کردم یکقسمت از مشکلاتی است که ممکن است برای اداره راه آهن پیش آمده باشد و یک قسمت هم مربوط به اخلاق خودمان است و علت دیگر هم مربوط به قسمتهائی است که ممکن است از طرف بعضی از مأمورین راه آهن پیش آمده باشد این بود که بعد از مراجعت از قم شخصاً با آقای وزیر راه در مجلس بانفاق آقای امیر اشرف صحبت کردیم و بعد هم خود بنده رفتم به وزارت راه توضیحی که لازم بود بایشان عرض کردم جوابهائی هم ایشان دادند بنده قبلاً هم عرض کردم که متوجه بودم باینکه یک قسمت مشکلاتی هست برای اداره راه آهن بنده هم تصدیق کردم که این اشکالات هست ولی در عین حال آقای وزیر راه هم باید تصدیق بفرمایند که آن چیزی که مربوط به تخلف خودمان است رفتار مأمورین است این را باید توجه بفرمایند و آنها را متوجه کنند و نگذارند این تخلف و این ترتیب اسباب بدبختی و زحمت برای مملکت فراهم سازد و هم برای مسافرینی که مسافرت میکنند تصور میکنم اگر حل باشد و اگر بکدفعه ایشان دیده باشند دیگر مایل نمیشود که با این وزن عبور و مرور نمایند زیرا با آن توضیحاتی که آقای امیر تیمور دادند تمام مسائل را طوری تشریح کردند که جای صحبت برای کسی باقی نگذاشتند اما بنده تصور میکنم وزارت راه باید در صدد اصلاحش باشد حالا آقای وزیر راه که آنقدر مدتی نیست که در رأس وزارت راه هستند و بطوری که توضیحات دادند در صدد اصلاح کار راه آهن هستند و مسافرتی هم کرده اند وضعیت راه را هم در نظر گرفته اند و اینها را باید اصلاح کنند بنده هم با این

بیان آقای امیر تیمور موافق هستم که آیا واقعاً میتوانید راه آهن را اداره کنید یا نمیتوانید اگر واقعاً میتوانید ایرانیها هم باید از این راه آهن استفاده کنند، مسافرت کنند بروند بیایند و بهتر این است یک ترتیبی را در نظر بگیرید و این اشکالات را که واقعاً باعث تأسف و تأثر است تکرار آن از بین برود و اگر نمیتوانید همیشه که ما راه آهن نداشته ایم که با راه آهن حرکت کنیم و تا وقتی که نداریم با یک وسیله دیگری مسافرت میکنیم وقتی آنها احتیاج داشته باشند باین راه آهن بگذارید باختیار خود آنها که هر کاری که میخواهند بکنند که این وضعیت تأسف آور واقعاً برای ما تجدید نشود.

وزیر راه (آقای هژیر) - اول باید خدمت آقایان عرض کنم بطوریکه مکرر مواردش پیش آمده بنده هر وقت خدمت آقایان میرسم قطع دارم که سؤال آقایان مبتمنی باین است که اگر معایمی در کار است رفع شود بنده هم حاضر نیستم که من باب جواب یک چیزی عرض کرده باشم و مطلب بگذرد بلکه عرض این بوده است که اگر اشکالی و ایرادی در کار هست آقایان که میفرمایند بنده هم چیزی که بنظر من می آید گفته باشم که موجب اصلاح کارها باشد (صحیح است) و از طرف دیگر تصور میکنم در این مورد که ما بحث میکنیم بیاناتی که امروز آقایان فرمودند و هم چند روز قبل هم آنچه در مطبوعات و جراید نوشته می شود بسیار مفید است برای وزارت راه که شروع میشود اولش از بنده تا سایرین که بدانند یک نظر مهمی در تعقیب آنها هست که عملیات آنها از خوب یا بد البته مکتوم نمی ماند این خودش یک تأثیر زیادی دارد ولی باید عرض کنم که این اشکالاتی را که می فرمایند تقصیر یک نفر و دو نفر و امروز و دیروز نیست یک موجباتی جمع شده است که باین صورت در آمده است حالا باید آن کم کم اصلاح شود. اول باید این را بعرض آقایان برسانم که این حکایت مثل حکایت آن کسی شده است که یک اسب تنومند خوش رنگ، خوش آب و رنگ را آورده بود در میدانی

که معامله بکنند نگاه کردند از هر جهت خوب بود ولی وقتی خواستند به بینند میزان راهواریش چیست و خواستند سوار بشوند از لگد و دندان راه نمیداد گفتند خوب این تمام صفاتش درست است ولی سواری نمیدهد صاحبش گفت درست است این را نیاورده ام بفروشم آورده ام به بینید که چه میکشیدم از دستش آقایان ملاحظه میفرمائید که اشکالاتی هست و از وقتی که بنده به وزارت راه رفتم چه کارهائی باید بکنم؟ (همهمه نمایندگان - مأمورین را خارج کنید) اجازه بفرمائید. راه آهن را وقتی که میفرمائید بیان را یک طوری بفرمائید استدعا میکنم که خشک و تر باهم نسوزند بیست و پنج هزار نفر راه آهن ایران مستخدم و کار گردارد کسانی که این قسمت مربوط بآنها است شاید از سیصد الی چهارصد نفر تجاوز نکند (طباطبائی - آنها در رأس کارند آقا) این را هم نمیشود گفت که همه مقصود بنا بر این نتیجه عملی که ما بایستی بگیریم گاهی هم ممکن است نقض غرض بشود مثل اینکه در همین چند روزه عدّه از کارگران خوب راه آهن استعفا دادند و رفتند گفتند وقتی که مشکلات این طور شده و هر قدر که ما زحمت میکشیم بجائی نمیرسد و انعکاس عمل بواسطه عمل سایر همکاران ما در خارج بد شده است چه فایده دارد ما چرا بد نام بشویم حکایت ما حکایت آن شده است که ما خسته و خدواند از ما ناراضی استعفا میدهیم میرویم اینهم یک اشکالی است که ممکن است پیش بیاید بنا بر این تصدیق میفرمائید که باید معايب بتدریج رفع شود اما به بینیم که علت اینکه این سمنند راهوار گاهی که گیری میکند چیست که آقایان هم مسبوق شوند و بعد بانفاق هم کمک کنیم و کار کنیم و آن معايب را رفع کنیم در سابق خاطر آقایان همت چون وسایل اتومبیل زیاد بود مردم چندان احتیاجی به راه آهن نداشتند بارشان را با کامیون میفرستادند و خودشان با اتومبیل مسافرت میکردند حالا قضیه برعکس شده است یعنی میزان اتومبیل و کامیون روز بروز کاسته میشود و مردم ناچارند یک قسمت از مسافرت خودشان را باراه آهن بکنند از طرف دیگر مجلس شورای ملی وقتی که پیمان

اتحاد با متفقین را تصویب کرد در آنجا يك ماده دارد كه البته خاطر آقایان مسبوق است و بنده هم تذکر میدهم و نوشته است: كه دولت اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران متعهد میشوند كه: الف - بجمیع وسایلی كه در دست دارند و بهر وجه ممكن شود با دول متحد همکاری كنند تا تعهد فوق انجام یابد ولیكن معاضدت قوای ایرانی محدود بحفظ امنیت داخلی درخاك ایران خواهد بود. ب - برای عبور لشكریان یا مهمات از يك دولت متحد بدولت متحد دیگر یا برای مقاصد مشابه دیگر بدولت متحده حق غیر محدود بدهند كه آنها جمیع وسایل ارتباطی را درخاك ایران بكار ببرند و نگاهداری كنند و حفظ بنمایند و در صورتیكه ضرورت نظامی ایجاب نماید بهر نحوی كه مقتضی بداند در دست بگیرند راههای آهن و راهها و رودخانه ها و میدانهای هواپیمائی و بنادر و لوله های نفت و تأسیسات تلفنی و تلگراف و بی سیم مشمول این فقره میباشد. بنا بر این بطور کلی بنده استدعا میکنم آقایان آن ماده را كه دولت علیه امضا کرده بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مبادله شده است گاهی از نظر محو نفرمائید (همه نمایندگان - آقا ماده دیگری هم دارد راجع به تأمین احتیاجات كشور) حالا ملاحظه نفرمائید ما اصلاً چه داریم راه آهن ایران همانطور كه عرض كردم از يك طرف آن مقدار احتیاجی كه سابقاً بود اخیراً در نتیجه كسر كامیون زیاد شده و از طرف دیگر آن مقدار كه ما میتوانستیم استفاده كنیم كم شده است یعنی متفقین احتیاجاتی دارند كه از آن استفاده میکنند يك قسمت دیگر ارزانی بلیط است بلیط راه آهن و كرایه راه آهن نسبت به كرایه كامیون و اتومبیل قابل مقایسه نیست و اگر گاهی هم كامیون یا اتومبیل پیدا شود باز راه آهن بهتر است يك اشكال دیگر این است كه راه آهن در نتیجه ارزانی بلیطش وسیله برای حمل ارزاق شده است آقایان خوب میدانند كه يكعده مسافرت میکنند و ارزاق جابجا میکنند و این مسئله باعث میشود كه تقاضای بلیط زیاد است با این ترتیب گاهی هم اتفاق میافتد مثل عيد نوروز برای خاطر اینکه مردم بهتر بتوانند وسائل رفت و آمد

در دستشان باشد يك قطارهای اضافی فرستاده میشود در چهار پنج روز اول سال نو يك قطارهای اضافی معین شد برای قم این آقایان تمام در ظرف چهار روز رفتند و قسمت اعظم در روز چهارم میخواستند برگردند و البته وسائل کافی برای آنها نبود اصولاً ملاحظه نفرمائید ما چه داشتیم راه آهن ایران مجموعاً هفده دستگاه واگن در جهان اول و دوم دارد ۲۹ دستگاه واگن درجه سوم بنا بر این برای دوهزار و كسری كيلومتر راه آهن كه داریم فقط چهل و شش دستگاه واگن داریم این واگن ها در خط اهواز هر هفته پنج قطار در خط بندر شاه هر هفته سه قطار در سمنان هفته سه قطار در شاهرود هر هفته سه قطار در قم هر هفته يك قطار از دی مشك و اهواز روزانه با این ترتیب ملاحظه نفرمائید كه انقدر واگن در دست نیست كه بتوان واگنهای مسافری را در نظیف نگاه نگاه داشت كه متصل شسته و رفته باشد چون هنوز از راه نرسیده و گردد و غبارش را نگرفته به يك خط دیگر میفرستند بنا بر این انقدر دست ما برای این كار باز نیست عرض كردم این جریان كه بنده عرض میکنم از این نظر است كه آقایان بدانند اشكال كار در كجاست مطلب دیگرش این است راجع به بلیط اولاً بنده خاطر میآید هر چه در اروپا مسافرت کرده ام اگر يك کسی يك بلیطی میخرد حتماً بایستی يك مبلغی هم علاوه بدهد تا يك جایی با اصطلاح برایش رزروه كنند و الا هیچ جا معمول نیست كه مطابق آن بلیط حتماً آنهاجا بدهند حالا اگر نظر مجلس شورای ملی این است كه ما محدود كنیم و بگوئیم باندازه جایی كه هست بلیط بفروشند و اگر جا ندارند بفروشند (بعضی از نمایندگان - باید هم همینطور باشد) بسیار خوب ماهم این كار را میکنیم اما در باب سوار شدن به ترن كه يكعده با بلیط سوار میشوند و يك عده بی بلیط سوار میشوند اولاً معمول است كه همراه مسافر برای مشایعت هم میآیند و بلیط تا كنار خط میخرند و باعث اصلی این بوده است مثل راه آهن اروپا كه هر كس میخواهد مشایعت از مسافر بكنند بلیط كنار ترن میخرد و میروند مشایعت مسافر را میکنند و بر میگردند اشخاص زیادی این عمل را

می کنند ولی بجای بر گشتن در ترن سوار میشوند این را هم میفرمائید ماموقوف كنیم مانعی ندارد يك علت دیگرش این است كه اغلب استاسیونهای ما محصور نیست یعنی لازم نیست کسی كه میخواهد سوار بشود بیداید به ایستگاه از كنار وارد میشود و می رود بیرون آنجا پای ماشین رقتی كه بنده زیاد شد یعنی همانطوری كه عرض كردم چهار روز تمام مسافر از این جا به قم میرفت و در يك روز هم همه میخواهند برگردند وقتی كه چهار روز مسافر رفت و همه میخواهند در يك روز برگردند مطابق ارقام هم كه بنده عرض كردم آنوقت ما وسیله نداشته باشیم كه هر قدر مسافر زیاد است واگن اضافه كنیم آنوقت این عده كه میخواهند مسافرت كنند چاره چیست چاره آن است كه بضر و فشار و دست به یقه شدن این اشخاص را خارج كنیم حالا اگر این را هم صلاح میدانید كه بهر ترتیبی كه شده است نگذارند هیچكس بدون بلیط سوار شود این كار را هم خواهیم كرد ولی ذهن آقایان از حالا مسبوق باشد كه اگر شكایتهائی كردند برای این بود كه خواسته اند مازاد گنجایش كه بوده است ماسوار كنیم و ما جلو گیری کرده ایم (عده از نمایندگان با همه خیر آقا جلو گیری نکنید) مطلب دیگر این است كه در تعرفه راه آهن كه چندین سال قبل تصویب شده است قید کرده اند كه اگر مسافری بدون بلیط سوار شد جریمه معادل قیمت بلیط از او بگیرند معنیش این است كه بدون بلیط هم میتوانند سوار شوند و ناچار است ممیز قطار وقتی كه میآید و می بیند اشخاصی كه سوار شده اند بلیط ندارند از آنها جریمه بگیرد یا در اولین ایستگاهی كه رسید پیاده اش كنند اما در باب دادن جریمه آقایان باید بدانند كه این مأمورین هم از همین ملت هستند اینجا چه نوشته شده است نوشته شده است كه جریمه بپردازند در مقابل قبض رسمی اگر آقایان بتوانند يك مؤردی را نشان بدهند كه يك کسی جریمه گرفته است و قبض نداده است این را به بنده نفرمائید تا بنده آن مأمور را تعقیب كنم اما اگر بنا باشد يك کسی خودش این قدر ترتیب نشده باشد كه وقتی كه

يك مأموری میآید بجای اینکه ده تومان از او بگیرد سه تومان بگیرد و قبض ندهد او هم قبول بكنند این را دیگر ما نمیدانیم چه كار باید كرد جز اینکه باید برای هر فردی يك نفر مقمش گذاشت عرض كردم از يكسال قبل باین طرف چون اتومبیل با اختیار مردم نیست اینطور شده خود بنده قبل از عيد نوروز مسافرتی كردم بجنوب آن قدر كه در آن مسافرت دستگیرم شد در حدود چهل نفر اشخاص را خارج كردم (نبیل - شنیدیم كه دوباره برگشتند) حالا عرض میکنم بعد از این كه این اتفاق افتاد حتی گفتیم مأمورین قطار قم و مازندران را هم كنار بگذارند آقا كار راه آهن بقدری دقیق است و بقدری مهم كه مطابق كارهای معمول عادی نیست یكی از كوچكترین مأمور راه آهن آن کسی است كه سوزن راه آهن را عوض میکند یعنی قطاری كه می آید آن سوزن را عوض میکنند و رد میکنند برای رفتن يك قطار بيك خط از خط دیگری اگر يك خرده آن مأمور غفلت كند و سوزن را بزند یا نزنند ممكن است يك تصادفاتی واقع شود و جان يكعده از بین برود و بدولت هم خسارات زیادی وارد شود اما معمول ما عجلتاً این است كه برای محاکمه اینطور اشخاص عین همان ترتیباتی كه برای محاکمات و اتهامات و رسیدگی هائی كه برای اعضاء دولت باقی است هست یعنی با این اشخاص نمیشود كاری كرد یعنی مطابق معمول دوسیه این را بایستی درست كرد و می رود به محاکمات قضائی و سالها طول میکشد كه تكلیف آن معلوم شود نتیجه آن این شده است كه يكعده را در طی سنوات متوالی كه تقصیری داشته اند این دوسیه اش هنوز معطل است و مینویسند چون هنوز محكوم نشده اند باید سر كارشان باشند بنده میدانم پس چه طور باید اینها را مجازات كنیم راست است كه رعایت قوانین البته ضرورت دارد برای حفظ حقوق مستخدم و حفظ حقوق متهم همه جور باید رعایت شود اما بنده انصاف میخواهم این اشخاص را كه ملاحظه میفرمائید اداره راه آهن با اینها چكار میتواند بكنند جز اینکه مطابق مقررات اداری دوسیه او را درست كنند و بفرستند

برای محاکمه و اشخاصی هم هستند که دو سال و سه سال است که دوسیه آنها در جریان است و هنوز تکلیفشان معلوم نشده (بعضی از نمایندگان - قانون دیگری بیاورید بمجلس و بگذرانید) خوب اگر لازم میدانید ممکن است تقدیم کنم (یکی از نمایندگان - شما باید لازم بدانید) بنده میخواستم حالا اینجا عرض کنم که اگر آمدند بشما گفتند که ما را بدون محاکمه خارج کردند سابقه ذهنی داشته باشید و این را هم برای اطلاع آقای امیر تیمور باید عرض کنم که اگر متفقین در ظرف این مدت استفاده از راه آهن ما کردند يك كمك های شایانی هم برای پیشرفت راه آهن ما کرده اند الان بكمده از متخصصین در راه آهن ما هستند که مهمترین کارهای راه آهن را در ظرف سنوات مختلفه در مملکت خویشان داشته اند و اگر این مورد پیش نیامده بود البته به ایران نمیآمدند از این موقع هم ما استفاده کرده ایم که بكمده زیر دست اینها تربیت شوند و این عمل هم شده و آنها هم موافقت کرده اند اما در قسمت اینکه فرمودند روی چه اساس آقایان امر بکائنها در اینجا کار میکنند عرض می کنم که در موقع طرح برنامه دولت فعلی تذکراتی در مجلس شورای ملی داده شد در تعقیب آن وزارت خارجه مشغول مذاکره شده و وعده داده اند همین دو روزه طرحی را که بر طبق آن مناسبات دو دولت بایستی جریان پیدا کند بدولت پیشنهاد کند و نتیجه اش بعرض آقایان میرسد.

امیر تیمور - بنده چون سئوالی کردم حق دارم اظهاراتی بکنم از مجموع بیانات آقای وزیر راه و فرمایشاتی که فرمودند میخواستم عرض کنم که بیانات ایشان بهیچوجه من الوجوه مربوط به اظهارات بنده نبود و با این روح نمیشود خدمت کرد و امر دولت و يك مملکتی را معطل گذاشت بهتر است همانطور که عرض کردم این کار را بدیگری واگذار کنند.

۹۱ - سوال آقای روحی و جواب آقای وزیر پیشه و هنر و بازرگانی راجع به نخ

رئیس - آقای وزیر پیشه و هنر برای جواب آقای روحی حاضر شده اند.

روحی - بنده قبلاً میخواهستم خاطر آقای وزیر پیشه و

هنر را متذکر کنم که اصلاً این فرمایشه را کنار بگذارند که يك و کیلی بیاید و يك مطالبی را عنوان بکنند و بعد يك وزیر هم جوابی بدهد و برود باید ما با هم همکاری بکنیم و کار کنیم و تا میتوانیم برای اصلاح جامعه کمک کنیم و ما عادت کردیم که بیست سال تمام هر روز يك سازمان نویسی در این کشور به بینیم و امروز بچشم می بینیم که یکی یکی از بین میروند و هباء منشورا میشود و دولت و ملت تماشاجی است يکروز آقای امیر تیمور يکروز هم بنده يك سئوالی میکنم میانند و يك جواب سطحی میدهند سعی فرمائید و دقت فرمائید این جوابهایی که مرحمت میکنید از نظر حق و عدالت قابل اجرا باشد قابل جلوگیری از اشخاص متجاوز باشد بنده خدا را گواه میگیرم که هیچ قصدی ندارم ما اینجا بقرآن قسم خورده ایم که حقوق ملت را حفظ کنیم بنده یاد دارم که همان شرکت کالا او خودش يك بلا و بدبختی بود که صد ها هزار ریال مال مردم را بردند و خوردند و استفاده سوء کردند سیگار بردند و خوردند و صابون فروختند و يك چیز های دیگر که آن يك موضوع دیگر است ولی فعلاً عرض بنده راجع به هفتاد هزار بقچه نخ است که در این وزارتخانه بفروش رفته از این بقچه نخ ها شاید قریب بیست یا بیست و پنج هزارش هر بقچه بیست تومان برای دولت تمام شده و پانزده تومان فروش رفته من میخواهم به بینم آیا شما با این هفتاد هزار بقچه نخ شما توانائی نداشتید جوراب درست کنید این را میخواهم عرض کنم روی چه اصلی دادند فروشنده کیست عامل کیست این را فرمائید آقای وزیر پیشه و هنر صراحتاً اینجا عرض میکنم و جداً میگویم از طرف ملت ایران که در این کار خلاف تقوی شده است و دستهای آلوده در این کار هست که الان بنده می بینم شاید آقا هم می بینند این دستها را قطع کنید کیفر بدهید نگذارید تن ها صابون از بین بروند آنه سه قران که الان دارند دانه بیست ریال میفروشند من سئوال میکنم یکی از آقایان وزراء که تشریف دارند جواب بدهند همین قند یا برنج که فلان تاجر دارد این تاجر که وارد نکرده از کجا آورده است که دارد يكمن چهل و شش

تومان میفروشد این از کجا آمده است از کجا پیدا شده است در بازار آزاد آیا از کوبنهای چهار سیری تهیه شده و این را در بیج بگوئید این قند چطور شده است و از کجا آمده است در بازارهای آزاد آیا از کوبنهایی بوده که خریده اند یا از بازار های شما رفته (صحیح است) اینها سرمایه شما بوده سرمایه ملت بوده است توجه فرمائید آقا در تمام دهات ایران يك گرم قند تا کنون داده نشده و هزاران گونی در بازار مامله میکنند يكمن پانصد ریال این را ملاحظه فرمائید از کجا آمده است این را مطابق احصائیه نشان بدهید که از کجا آمده است این را بمن نشان بدهید که از کدام كمرک و زرد شده صابون از کجا وارد شده شما غالب صابون راسه قران و دهشاهی فروختید دو تومان میفروشند چرا سه قران و دهشاهی دادید من شخصاً خدمت آقای وزیر پیشه و هنر و پدر بزرگوارشان يك عمری ارادت داشته ام شنیدم وقتی يك درسیه را يك طوری خراب میکنند که از آب نمیشود سردر آورد بنده این را دارم بشما عرض میکنم که الان چهل روز است این کارها شده است يك طوری دقت کنید که آثار جرم از بین نرود من اهل ظاهر نیستم اینها را بدهید دست دیوان جزای عمال دولت اگر خدمت کرده اند جزایشان بدهید اگر دزدی کرده اند این ایادی را قطع کنید نه اینکه اینجا يك سئوالی بشود و يك جوابی هم شنیده شود (دولت شاهی - مشاعره میکنند) بنده در این قسمت در مورد نخ و صابون و آنچه که در این مدت فروخته شده است دفاتر آن را جلوی بنده بگذارید و بنده يك بازرسی میآورم و ثابت میکنم که حق ملت تضییع شده است يك كشوری که با هزار زحمت کارخانه صابون سازی آورده است بنده صریح عرض میکنم که چرا باید سرمایه ملت به این مسائل برود کشوری که به خون جگر کارخانه صابون سازی آورده یکی سه قران و ده شاهی اینها را از بین ببرد بقچه نخ که برای شما بیست تومان تمام شده در بازار بمبلغ پانزده تومان میفروشند باید دست بدست هم بدارد و از این عملیات جلوگیری کرد و الا بنده يك سئوال بکنم و شما هم جوابی بدهید این فایده ندارد آقا

حالا در بین سئوال این مطلب را میخواستم عرض کنم که این بلیط های واگن که آقا فرمودند آقا قبلاً يك عدد این بلیط ها را میخرند و بعد دو برابر بمسافری میفروشند آنوقت در هر واگنی که ده هزار تومان بلیط فروخته دوازده هزار تومان سوء استفاده میکنند آقا اینها را جلو گیری کنید اینها بدست شما افتاده که اینطور شده است همانطور که آقای امیر تیمور هم فرمودند اگر شما نمیتوانید اداره کنید بدیگری واگذار کنید بگذارید یکی دیگر بیاید اداره کند (صحیح است).

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - عرض میکنم در ۲۶ اسفند سئوال آقای روحی به بنده ابلاغ گردید و بنده میل داشتم ابتدا يك تحقیقاتی بکنم و بعد بیایم با يك اطلاعاتی اینجا جواب بدهم در خلال این احوال موضوعات دیگری هم سئوال شد حالا آقای روحی در این قسمت يك سئوالی کرده اند که بنده با تحقیقاتی که کرده ام بعرض آقایان میرسانم که قدری از نگرانی آقای روحی کاسته شود اولاً باید عرض کنم آنچه بنده توضیح عرض می کنم مربوط به قبل از تصدی بنده است (روحی - میدانم) از روزیکه بنده آمده ام توانسته ام کلیه این محصولات را جلویش را بگیرم که بعد از اینکه راه عملی آنرا در نظر گرفتیم آنوقت شروع بفروش کنیم و الا تاثیر تیبی برای اینکار داده نشود فروش نخواهیم کرد این را قبلاً مستحضر باشید و تصور نکنید که نخ الان هم داده می شود اما راجع بگفته این که فرمودند هفتاد هزار بقچه نخ در گذشته از تاریخی که روا گذار شده به وزارت پیشه و هنر تقسیم شده این را بنظر من رقم خلافی عرض کردند خدمت آقا آنچه مطابق دفاتر تعیین شده در حدود ۳۴ هزار و کسری بقچه بوده آنرا هم به ۲۱۴ بنسگاه و شخص تقسیم شده بنده رفقش را دارم اگر میخواهید عرض کنم از ده الی پنجاه بقچه به ۲۶۰ بنسگاه از صد الی دویست بقچه به شصت بنسگاه از شصت الی دویست بقچه به چهل بنسگاه از پانصد الی هشتصد بقچه به شش بنسگاه داده شده و نوزدهشتصد الی هزار و چهارصد بقچه به چهار بنسگاه داده شده و عمل تقسیم نخ باین ترتیب است

این که آقای روحی فرمودند که در این معاملات و در این سنوات رعایت مقررات نشده است بنده نمیدانم مقصود ایشان از مقررات چیست (روحی - مزایده) بلی مزایده اولاً در معاملات بازرگانی مزایده معمول نیست و اگر عمل مزایده انجام دهیم درست نقض غرض است چنانچه در جلسه گذشته هم آقایان فرمودند و اگر این محصولات را ما بخواهیم به مزایده بگذاریم کاری خواهیم کرد که بازار ده برابر بالا برود عمل مزایده در فروش محصول دولتی حکم بالا بردن قیمت را دارد این است که تا بحال مزایده نشده است و بنده هم با همه مطالعاتی که کرده‌ام به مزایده در اجناس دولتی عقیده ندارم غیر از اجناس لو کس که اگر قیمتش هم بالا برود عیبی ندارد مثل حریر که اگر قیمتش هم بالا برود و به دوست تومان هم برسد و کسی هم نتواند بخرد مانعی ندارد اما اجناس مورد احتیاج عموم مثل نخ و قند و چه و چه بایستی دولت آنرا طوری تقسیم کند که مردم برسد آنها به قیمت ارزان برای اینکه این اجناس در حکم ارزاق است و مزایده نسبت باین قبیل چیزها غلط است و آقای روحی هم گمان نمیکنم موافق باشند (روحی - با این حال قیمت ها بالا رفته است) اگر غیر از این عمل شده بود بالاتر میرفت. عرض کنم حضورتان قیمت را پانزده تومان فرمودند فروخته اند در صورتیکه بیست تومان تمام شده است. این جا هم خلاف واقع بعرضتان رسانده اند عرض کنم فروش و قیمت هم یک شکل نبوده از بقیه ۸۵ ریال تا بقیه ۲۹ ریال متفاوت نوع و نمره نخ و درجه بندی فروخته شده و از اینکه این قیمت کمتر از قیمت بازار است تردیدی نیست و به نسبت چون سایر قیمتها بالا رفته و این تفاوت چون ثابت مانده است این تفاوت بیشتر شده است ولی اگر بآن طریقی که در نظر گرفته بودند عملی میشد این تفاوت قیمت بتدریج کم میشد عرض کنم چرا؟ ابتدا از عمل تقسیم عرض کنم یک کمیسیون پنج نفری معین شده بود برای تقسیم نخ و این کمیسیون هر کس می آمده تقاضای نخ میکرده بساط و زندگی و

کار خانه او را نگاه می کرده اند که به بینند وضعیتش باندازه این تقاضائی که کرده است هست یا نه و آنوقت که این موضوع مسلم میشد نوشته از او میگرفتند که پارچه یا جوراب یا هر چیزی که با این نخ درست میکنند با یک قیمت معینی بدولت برگردد (درست توجه بفرمائید آقای روحی) یک مقدار از این پارچه‌ها هم برگشته است به دولت و بنده هم دستور دادم مطابق آن تعهداتی که داده‌اند این اشخاصی که این سی و چهار هزار بقیه نخ را گرفته‌اند آن جنسهائی که تعهد کرده‌اند باید بدهند یا طبق همان تعهد نخ بخرند و بما تحویل بدهند پس ملاحظه میفرمائید این ترتیبی که عمل شده است غلط نبوده است زیرا از یکطرف اگر نفعی باشخاص رسیده است ولی دادن نخ ارزان و گرفتن پارچه ارزان غلط نبوده است ولی در ضمن البته این نظر را رد نمیکنم ممکن است در ضمن کل این عملیات یک اشخاصی یک مأمورینی یک دستهائی خلاف این ترتیب عمل کرده باشند و یک نفعی اشخاص و خودشان برده باشند بنده از حضرتعالی و از تمام آقایان و از تمام این شهر تقاضا میکنم اگر اطلاعاتی داشته باشند که برخلاف این ترتیبی که عرض کردم صحیح بوده است عملی شده و سوء استفاده شده است اطلاع صحیح بما بدهند که ما بتوانیم دوسیه صحیحی ترتیب بدهیم آنوقت بفرستیم به محکمه ولی بنده نمیتوانم یک مأموری که هنوز معلوم نشده جرمش چیست دستش را بگیریم بدهیم به دیوان جزا و تصدیق میفرمائید که این طرز عمل خوب نیست ولی البته هر یک از آقایان اگر یک موردی را اطلاع داشته باشند به بنده بفرمایند و بنده تعقیب نکردم آنوقت حق دارند به بنده بفرمایند که از این اشخاص حمایت شده است این راجع باین موضوع (روحی - راجع بصابون هم بفرمائید) عرض کنم اما راجع بصابون از حالا ببعد بنده دستور داده‌ام صابون فقط بین کارمندان دولت و انجمن‌های خیریه که بقرا الان دارند تقسیم میکنند و همچنین بین کارگران از قبیل کارگران مطبوعه و غیره بهمان قیمت جیره بندی شود (روحی - راجع

بگذشته هم بفرمائید) گذشته را تحقیق میکنم بعد جواب عرض میکنم چون سؤال آقا راجع به نخ بود و یادداشتهای بنده هم راجع به نخ بود و نسبت بصابون هم تحقیق میکنم و فعلاً ما تصمیم گرفته‌ایم که فقط صابون را بطبقاتی که عرض کردم بطور جیره بندی برای هر نفری يك قالب صابون رخت شوئی بدهند و البته قیمتش هم ارزان است و این يك كمكی است که مامیتوانیم به کارمندان و کارگران بکنیم و راجع به گذشته هم بنده تحقیق میکنم که کشف شود و این نکته را هم میخواهم برای اطلاع جنابعالی عرض کنم هر وقت يك جنسی ارزاتر از قیمت بازار فروش برود باعث گفتگو خواهد بود یعنی خواهند گفت بآن شخصی که داده شده حتماً ممکن است روی منفعت شخصی باشد و اینگونه مسائل در ضمن ممکن است يك قسمت آنها صحیح باشد ولی ممکن هم هست که از روی غرض باشد که يك اشخاصی خواسته اند استفاده کنند وقتی که بجهت موجهی بآنها نداده اند این شهرت‌ها را داده‌اند نظایرش را ما دادیم که اشخاصی آمده اند نسبت هائی به بعضی مأمورین داده اند وقتی بآنها گفته شده است دلایلی اگر دارید بیاورید که تعقیب شوند رفته اند و دیگر سراغ آن کار نیامده اند بنده هم تصدیق میکنم که افراد بد هم هستند ولی البته آدمهای خوب هم هستند و همه يك جور نیستند و باید باین شهرتها رسیدگی کرد و يك جنسی که فروش میرود با يك شرایطی و در بازار قیمت بالاتر دارد محل گفتگو واقع میشود و حالا بنده مشغول مطالعه هستم که ترتیب تقسیم محصولات کارخانه های دولتی به يك ترتیب صحیحی باشد صابون که به کارمندان و کارگران داده میشود و حریر هم که طوری ترتیب آن داده شده که بدست مصرف کننده و کارمندان دولت برسد سایر محصولات هم البته ترتیب صحیحی با يك شرایطی برای تقسیم آنها داده خواهد شد این راجع به آینده است و راجع به گذشته هم که عرض کردم تحقیق میکنم علاوه بر این از دولت خواسته‌ام که يك هیئت تفحصیه مخصوصی بآنجا بفرستند و تصور نفرمائید که در این موضوع اهمالی شده باشد خلاصه

این است که همانطور که فرمودید منظور بنده این نیست که دفاعی کرده باشم و بگویم مطالبی که گفته شد اساس ندارد مقصود بنده این است که متوجه باشیم اشکال کار در کجا است و چه باید کرد امیدوار هستم با توجه آقایان و مراقبتی که در این امور دارند و بسیار هم بنده متشکر میشوم که توجه بنده را جلب کنند و به بنده بفرمایند که از عملیات خلافی اگر واقع میشود جلوگیری شود و طرز فروش این اجناس هم طوری بشود و ترتیبی بخودش بگیرد که مردم استفاده کنند و دست واسطه و استفاده نامشروع در کار نباشد این نظر بنده است و هر نظری که در این باب کمک کند و کمک فکری بکند از طرف هر کس ابراز شود ممنون میشوم.

جمعی از نمایندگان - دستور:

ملك مدنی - بنده پیشنهادی راجع به دستور تقدیم کرده بودم چون مدتی است لایحه پیشنهادی وزارت جنگ معطل است تقاضا میکنم جزء دستور قرار داده شود.

۷ - طرح و تصویب لایحه شصت میلیون ریال اضافه اعتبار بودجه وزارت جنگ |

رئیس - این لایحه جزء دستور هست. گزارش کمیسیون بودجه خوانده میشود:

کمیسیون بودجه لایحه شماره ۱۷۴۱۰/۶۲۰۲ دولت راجع به شصت میلیون ریال اضافه اعتبار بودجه وزارت جنگ را با حضور آقای معاون وزارت جنگ مطرح نموده و با توضیحاتی که در اطراف لزوم اعتبار نامبرده داده شد با عین ماده واحده پیشنهادی دولت موافقت حاصل شده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت قرائت میشود: ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت دارائی اجازه میدهد که مبلغ شصت میلیون ریال بابت بودجه پنج ماهه آخر سال ۱۳۲۱ واحد های جدید تشکیل ارتش بعنوان متمم بودجه وزارت جنگ بپردازد و این اعتبار اضافی بعنوان وام از بانک ملی ایران دریافت و در صورتیکه عایدات

هذه السنه کشور تکافوی استرداد آنرا ننماید در بودجه سال آئیه منظور گردد .

تبصره ۲۰۱ بودجه سال ۱۳۲۱ وزارت جنگ نیز شامل بودجه پنجاهه فوق الذکر خواهد بود .

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - بنده این لایحه را ندیده‌ام و چاپ هم نشده است منتشر هم نشده است (جمعی از نمایندگان - خیر آقای مدتی است منتشر شده است .)

رئیس - آقای دکتر طاهری .

دکتر طاهری - موافقم .

رئیس - آقای انوار .

انوار - موافقم .

رئیس - آقای ملک مدنی .

ملک مدنی - آقای طباطبائی فرمودند لایحه منتشر نشده است در صورتیکه در ۱۱ بهمن طبع و منتشر شده است پنجاه روز قبل و برای استحضار خاطر آقای طباطبائی خواستم عرض کنم که این موضوع فعلاً مورد کمال ضرورت را دارد و پیشنهادی که بنده عرض کرده بودم این بود که تقاضا کردم آقایان موافقت بفرمایند که این اعتبار زودتر تصویب شود که رفع احتیاجات وزارت جنگ بشود .

رئیس - آقای نقابت .

نقابت - بنده چون نبودم سابقه نسبت باین لایحه کاملاً ندارم و فعلاً می بینم که شصت میلیون پول میخواهند برای وزارت جنگ اجازه بفرمائید لایحه را بخوانم مینویسد مجلس شورای ملی بوزارت دارائی اجازه میدهد که مبلغ شصت میلیون ریال بابت بودجه پنج ماهه آخر سال ۱۳۲۱ واحدهای جدید تشکیل ارتش بعنوان متمم بودجه وزارت جنگ بپردازد و این اعتبار اضافی بعنوان وام از بانک ملی ایران دریافت و در صورتیکه عایدات هذه السنه کشور تکافوی استرداد آنرا ننماید در بودجه سال آئیه منظور گردد . تبصره ۱ و ۲ بودجه سال ۱۳۲۱ وزارت جنگ نیز شامل بودجه پنج ماهه فوق الذکر خواهد بود . عرض کنم

ادارات متحدالمال شده است که صدی پانزده از کارمندان خود را اخراج کنند صدر هفتاد نفر از کارمندان جزو وضعیت کمیسیون ارز را اخراج کرده اند اعضائی که هر کدام دارای شش هفت بچه هستند و دو اطاق کرایه کرده اند و زندگانی آنها با کدائی از آشنایان و کمک دوستانشان میگردد حالا میخواهند شصت میلیون استقراض کنند برای قسمت های جدید ارتش . آقای یک قدری امنیه را تقویت کنید یک قدری نظمی را تقویت کنید که بتوانند وظایف خودشان را بخوبی انجام دهند ما هم کلاهمان را می اندازیم با آسمان خیلی هم ممنون و متشکر خواهیم شد دیگر چرا باید قرض کرد اگر حاجت و نیاز مهمی هست توضیح بفرمائید که ما هم مطلع شویم .

مخبر کمیسیون بودجه - موقعی که این لایحه در کمیسیون بودجه مطرح بود آقای نقابت هم مسافرت فرموده بودند و در کمیسیون هم تشریف داشتند شاید هم نبودند فعلاً لازم است بنده توضیحاتی راجع به این اضافه اعتباری که خواسته اند خدمتشان عرض کنم . این اضافه اعتباری که دولت برای وزارت جنگ تقاضا کرده است مربوط به آن هفتاد میلیون نیست آن هفتاد میلیون که بودجه تفصیلی آنها از کمیسیون گذشت البته به محل خودش خرج میشود و تقاضای این اعتبار از نظر تأسیسات جدیدی است که دولت مصلحت دانسته است در بعضی نقاط تأسیس شود . (مهندس - آن مصلحت را هم بفرمائید) تأمل بفرمائید بنده به آقای عرض میکنم آن مصلحت این بوده است که پس از قضایای اخیر قوای نظامی ما از طرف شرق و شمال و شمال غربی برداشته شد و در آن جاها از طرف دولت سازمان نظامی نبود بعد دولت در صدد این برآمد که آن واحدهائی که ازین رفته بود مجدداً تشکیل بدهد و برای انجام این مقصود یک تیپ در اردبیل یک تیپ در رضائیه ، یک تیپ در تبریز و یک تیپ در مشهد و یک تیپ در تربت جام و یک هنگ هم در مهاباد تشکیل داده است و البته تصدیق میفرمائید که قشون برای مملکت اعم از اینکه جنگ باشد یا جنگ نباشد لازم است و مخصوصاً لازم است

که قوای نظامی کشور در تمام مملکت مخصوصاً در قسمت شرق و شمال از نظر مصلحت نظامی باشد و اگر بجای این شش میلیون تومان شصت میلیون هم تقاضا میشد بنده از رفقا تمنا میکردم که با مسرت رأی بدهند و مصلحت مملکت بود **بعضی از نمایندگان** - مذاکرات کافی است .

طباطبائی - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم .

رئیس - بفرمائید .

طباطبائی - عرض کنم این ایراد آقای نقابت را بنظر من باید آقای معاون وزارت جنگ جواب بفرمایند و توضیح بدهند که کجا این واحدها لازم بوده و کجا لازم نبوده این نقاطی را که فرمودند ما سابق هم مؤسسات قشونی داشتیم و این یک عمل تازه نیست یعنی قبل از حوادث اخیر و بعد از حوادث هم البته میباید تشکیل بدهند والحمدالله تشکیل هم داده اید و فرستاده اید و کار بسیار خوبی هم بوده است ولی شما یک بودجه دارید بمبلغ هفتاد میلیون تومان و وقتی بودجه آمد به مجلس حتی قرار شد که صرفه جوئی بکنید که خیلی کمتر خرج بشود آن هفتاد میلیون را برای چه گرفتند؟ آن هفتاد میلیون برای این بود که در تربت جام و تبریز و شرق و غرب مؤسسات داشته باشید آقای هفتاد میلیون شما بودجه داشته اید حالا چطور شده است که آن مبلغ کم آمده و حالا یک اعتبار دیگری میخواهید؟ این را توضیح بفرمائید به بینم مطلب چیست بعلاوه از قراری که فرمودند این تقاضا چهل پنجاه روز پیش یعنی در سال گذشته به مجلس آمده آنوقت عیب نداشت که لایحه بهمین ترتیب بگذرد ولی حالا بیست و چند روز از سال گذشته است شما بایستی بودجه خودتان را در پانزدهم اسفند به مجلس میآوردید و نیآورید و بنده نمیدانم که این چه ریخت بودجه ایست شما یک لایحه سه دوازدهم آوردید و تصویب شد شما بایستی بودجه خودتان را تنظیم کنید و به مجلس بیآورید شما الآن مشغول تنظیم بودجه هستید کمتر میلیسپو هست محل هست خیلی خوب این شش میلیون تومان را هم بگذارید توی بودجه اگر ما محلی نداشتیم که حتماً نمیدهیم اگر محلی بود

در جزء بودجه سال ۱۳۲۲ بگذارید و از قراری که آقای رئیس الوزراء هم وعده کردند یکی دو ماه دیگر بودجه میآید به مجلس این اعتبار را در آنجا پیش بینی میکنید و منظور شما تأمین میشود.

معاون وزارت جنگ - بنده با اینکه سابقه پارلمانی زیاد ندارم ولی در این مدت قلیل خیال میکردم که آقایان نمایندگان محترم از وضعیات مالی واقف باشند پنج ماه قبل شش ماه قبل هیئت دولت در نتیجه مذاکرانی که با دول متحده کردند باین نتیجه رسیدند که در نواحی ای که ممنوع بود بودن قشون ایران یعنی در این نواحی ارتش ایران بودنش ممنوع بود بآن نواحی ما قشون اعزام کنیم و در آن موقع از طرف دولت واجب شمرده شد و هیئت دولت تصویب کردند که تیپ های کوچک هزار و پانصد نفری در این نقاطی که آقای امیر تیمور بیان کردند تأسیس شود و ما هم از همان بودجه هفتاد میلیون که داشتیم برای هشتاد هزار نفر تصور میکردیم که بتوانیم مخارج این واحد های جدید را تأمین کنیم و از يك فصل بودجه به يك فصل دیگر بتوانیم خرج کنیم گفتیم در این محل این قسمت ها را تأسیس میکنیم و این افراد را میگیریم و از ذخایری که برای اینها تهیه کرده ایم احتیاجات آنها را تأمین میکنیم و اسلحه و مهمات آنها را هم تهیه میکنیم و البته فرمانده و افراد برای این قسمت های جدید فرستاده شد. اینکه آقای طباطبائی فرمودند که چهل پنجاه روز قبل این لایحه پیشنهاد شده و حالا سال گذشته است و جزء بودجه ۱۳۲۲ گذارده شود البته آقا میدانند که صورت جسطب در خرداد بسته میشود و ارتش هم مثل سایر ادارات يك تمهاتی دارد ممکن است انجام این تمهات طوری بشود که با صرفه جوئی که الان در صندوق خودمان داریم تکافو کند و البته آنوقت این وام گرفته میشود و میماند در صندوق دولت ولی وقتی حسابهای ولایات رسید دیدیم برای این مؤسساتی که تأسیس کرده ایم از بودجه هفتاد میلیونی محلی نداریم از این شش میلیون تومان برداشته میشود يك فایده دیگری هم دارد تصویب این ماده

و آن این است که علاوه بر آنکه ماتمهدات خودمان را نمیتوانیم انجام بدهیم احتیاجات فعلی خودمان را هم نسبت باین واحدها نمیتوانیم تأمین کنیم برای اینکه مجلس شورای ملی سه دوازدهم تصویب کرده است روی اعتبارات گذشته یعنی سه دوازدهم اعتبار در این سه ماهه به ما داده میشود روی بودجه ۱۳۲۱ برای هشتاد هزار نفر و اگر محلی نداشته باشیم معلوم میشود که ما بایستی ده هزار نفر را مرخص کنیم و اگر مجلس شورای ملی اجازه میدهد که این تیپ هایی که تأسیس کرده ایم نگاهداریم (عده از نمایندگان - البته بایستی نگاهداری شود) پس بایستی اعتبار آنها هم بما داده شود و چون صرفه جوئی سال گذشته در ضبط دولت است بنا بر این از محل صرفه جوئی نمیتوانیم خرج کنیم و تصویب این اعتبار مستلزم این خواهد بود که ما در آخر این ماه از محل این اعتبار برای آن واحدها خرج خواهیم کرد و اگر نکنیم آن صرفه جوئی در صندوق دولت خواهد ماند بنا بر این ضرری هم برای دولت نخواهد داشت. بنده میخواستم از موقع استفاده کنم و از آقای طباطبائی تشکر کنم راجع به موضوعی که در اول جلسه راجع بعمل ارتش فارس که روی بردباری انجام داده اند فرمودند لازم است عرض کنم همینطور که آقایان نمایندگان محترم علاقه دارند که این کار خاتمه پیدا کند ما هم خیلی خوشوقت خواهیم شد که با این بردباری که تابحال شده است هر چه زودتر این کار خاتمه پیدا کند ولی بنده اصراری که در اینجا دارم این است که اگر آقایان نمایندگان محترم در نظر دارند اقداماتی بفرمایند زودتر بفرمایند برای این که مطابق اطلاعاتی که بما رسیده است زدی هم واقع شده است ولی امر داشته ایم که تزئیم و ما جواب نداده ایم و بالاخره برای نیروی دولتی که حافظ نظم کشور است این مسئله قابل تحمل نیست و باید اقدام شود.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

نقابت - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئیس - میفرمائید کافی است رأی میگیریم به کفایت مذاکرات موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد.

رأی گرفته میشود به ماده واحده با ورقه آقایانی که موافقت دارند ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ آراء بعمل آمده شصت و شش ورقه سفید و يك ورقه کبود شماره شد)

رئیس - عده حصار در موقع اعلام رأی ۸۶ با کثرت رأی تصویب شد.

۸ - معرفی معاون وزارت کشاورزی و تقدیم يك فقره لایحه]

رئیس - آقای وزیر کشاورزی.

وزیر کشاورزی (آقای اعتبار) - اولاً آقای محمود فاتح را که سوابق ممتدی در وزارت کشاورزی دارند و یکی از کارمندان مفید وزارت کشاورزی هستند بمعاونت وزارت کشاورزی به مجلس شورای ملی معرفی میکنم (صحیح است) موضوع دوم لایحه ایست تهیه شده است در وزارت کشاورزی و البته همه آقایان توجه دارند که وضعیت کشاورزان ما خوب نیست و برای بهبود حال آنها وزارت کشاورزی مشغول مطالعات زیادی است و فعلاً برای اینکه کمکی بتوانیم بکشاورزان بکنیم و وضعیت آنها را نا اندازه بهبودی داده باشیم و سهم آنها را تا يك حدی بالا ببریم لایحه تهیه شده است که تقدیم میشود و بعداً آقایان مطالعه خواهند فرمود.

رئیس - به کمیسیون رجوع میشود.

۹ - تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر دادگستری]

رئیس - آقای وزیر دادگستری.

وزیر دادگستری (آقای حکمت) - سه فقره لایحه

قانونی است که تقدیم مجلس میشود یکی راجع است به کارشناس مجانی برای اشخاص بی بضاعت. البته آقایان مستحضر هستند که برای اشخاص بی بضاعت قانون اجازه

داده است که وکالت مجانی برای آنها بشود ولی وقتی که در جریان محاکمه احتیاج به کارشناس پیدا میشود وسیله کارشناس مجانی برای آنها نیست و کارشان معطل میماند این است که يك لایحه برای این منظور تهیه شده و تقدیم میشود البته آقایان مستحضر هستند که کارهای دادگستری و محاکمات وقتی که به مرحله فرجامی و دیوان کشور میرسد بعلت زیاد بودن آنها متراکم میشود و مدتی معطل میماند و این قسمت بیشتر از این نظر است که حد نصاب دعاوی که بدیوان کشور مراجعه میشود کم است لایحه تهیه شده و پیش بینی شده است که عرضحالهایی که مبلغ مدعی به آن کم است یعنی ده هزار ریال یا کمتر باشد قابل رسیدگی فرجامی نباشد این لایحه هم تقدیم میشود و به کمیسیون ارجاع میشود. مسئله دیگر راجع است به مجازات البته همه آقایان در این باب متفق العقیده هستند که حفظ انتظام و تأمین اجتماعی مربوط است به مجازات متخلفین اخیراً بواسطه ولگردی و شیوع چاقو کشی و اعمال برخلاف انتظام معلوم شد که حبس تنها کفایت نمیکند و بایستی تشدید در مجازات قائل شد این است که با مطالعاتی که شده است يك لایحه برای تشدید مجازات ولگرد ها و چاقو کش ها تهیه شده و تقدیم میشود (صحیح است - بسیار خوب است)

۱۰ - موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - آقایان اعضاء کمیسیونها بذلل مساعدت میکنند و هیئت رئیسه خودشان را معین میکنند و ترتیب شروع بکار را فراهم میکنند که شروع بکار شود. اگر تصویب میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) **جلسه آئینه روز پنجشنبه ۲۵ فروردین سه ساعت و نیم پیش از ظهر دستور لایحه هو جی ده.**

[مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد]

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

اسامی موافقین - آقایان : مقدم - فروهر - معینی - ذوالقدر - مهنبد - گودرز نیا - هاشمی - ملک مدنی - گرگانی - شهسود ست - فرشی - اوحدی - لاریجانی - جلیلی - گبو - مجدضیائی - بیات - مرآت اسفندیاری - فیاض - مهدوی - کاررونیان - رضوی - مؤید نابتی - منشور - شاهرودی - موفر - هدایت الله پالیزی - ناهید - نراقی - یمن اسفندیاری - شیرازی - مؤید قوامی - مستشار - حریری - طوسی - دکتر غنی - عطاء الله پالیزی - ثقة الاسلامی - ساکنیان - محیط لاریجانی - فریدونی - دکتر طاهری - عزیز - دکتر ادهم - صفاری - شبهننگ - رهبری - یارسا - ابراهیمی ریگی - امیر تیمور - معتضدی - ملک زاده آملی - سلطانی - انوار - افشار - چاپچی - اصفهانیان - فرمانفرمایان - اصفهانی - هراز - رحمت سمعی - دکتر سنگ - فتوحی - فرخ - دکتر ضیاء - رفیعی - مخالف آقای نقابت

ورقه سفید علامت امتناع - يك ورقه

قانون

قانون اجازه پرداخت بودجه پنج ماهه آخر سال ۱۳۲۱ و احدهای جدید تشکیل ارتش

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت دارائی اجازه میدهد که مبلغ شصت میلیون ریال بابت بودجه پنج ماهه آخر سال و احدهای جدید تشکیل ارتش بعنوان متمم بودجه وزارت جنگ پردازد و این اعتبار اضافی بعنوان وام از بانک ملی ایران دریافت و در صورتیکه عایدات همدالسنه کشور تکافوی استرداد آنرا نماید در بودجه سال آتی منظور گردد - تبصره ۱ و ۲ بودجه سال ۱۳۳۱ وزارت جنگ نیز شامل بودجه پنجماهه فوق الذکر خواهد بود این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و یکم فروردین ماه یکهزار و سیصد و بیست و دو بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری